

Angus er et godt alternativ ved krydsning

SIDE 2

Ensileringsmidler koster på din bundlinje

SIDE 4

Tjener du 400.000 kr. i grovfoderproduktionen?

SIDE 4

Temperature and Humidity Index for Cattle (THI)

Relative Humidity

Temperature °C	0	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85
20	49	54	57	59	60	61	62	63	63	64	65	65	66	66	66	67	67	67
22	51	57	60	61	63	64	65	65	66	67	67	68	68	69	69	70	70	70
24	54	59	62	64	65	66	67	68	69	69	70	70	71	71	72	72	72	72
26	56	62	65	66	68	69	70	71	71	72	72	73	73	74	74	75	75	76
28	58	64	67	69	70	71	72	73	74	75	75	76	76	77	77	78	78	79
30	61	67	70	71	73	74	75	76	77	77	78	79	79	80	80	81	81	82
32	63	69	72	74	75	77	78	79	80	81	81	82	82	83	83	84	84	85
34	66	72	75	77	78	80	81	82	83	83	84	84	85	85	86	86	87	87

-68 No heat stress 68-72 Mild heat stress 73-78 Moderate heat stress 79-89 Severe heat stress

Dine køer knokler
- pas godt på dem

Pas særligt godt på ældre køer i sommerhalvåret

Det er helt små detaljer, der kan skubbe særligt ældre, højtydende køer ud over kanten. Varmestress er en af dem.

Hvert eneste år stiger kodødeligheden i sommerhalvåret. Stigningen begynder i april eller maj og topes i august. Årsagen er ikke entydig, men varmemstress spiller helt sikkert en rolle, mener dyrlæge Peter Raundal, SEGES, og han opfordrer til, at man sætter tidligt ind over for varmemstress.

"Allerede ved ca. 22°C, påvirker vejret køerne. Luftfugtigheden spiller nemlig også ind, og derfor kan varmemstress også opstå ved moderate temperaturer og høj luftfugtighed. Så jeg tror, mange med fordel kan begynde at afhjælpe varmemstress ved lavere temperaturer, end de plejer," råder Peter Raundal.

Man kan fx bruge THI-indekset, der viser, hvilken kombination af varme og luftfugtighed, der giver varmemstress. THI-indekset og gode råd mod varmemstress er med dette nummer af KvægNyt.

Stofskifte som Tour de France-ryttere

Desuden er det vigtigt at gøre sig klart, hvor utroligt lidt, der skal

til for at skubbe en moderne, toptunet malkeko ud over kanten. Især de ældre køer, der jo har den højeste ydelse, kan være svære at passe godt nok på, særligt i sommervarmen, vurderer han.

"En højtydende ko har et stofskifte 2,5 gange højere end hvilestofskiftet. Det svarer til en cykelrytter i Tour de France, der kører op ad de stejleste stigninger. Med det i baghovedet, giver det god mening, at selv den mindste fejl eller forglemmelse i pasningen, kan være afgørende," forklarer han.

Svært at være læremester

Peter Raundal er ikke et sekund i tvivl om, at alle gerne vil passe bedst muligt på deres dyr. Virkeligheden på mange bedrifter er blot, at de mennesker, der tilbringer mest tid sammen med køerne, ikke altid har en faglig baggrund. Derudover kan der være sprogbarrierer, der gør det vanskeligt at forklare svære, men vigtige faglige detaljer.

"Det er altafgørende, at dem, der går blandt køerne er klædt fagligt godt på, og at de har et godt blik for køerne. Det er en

"En højtydende ko har et stofskifte 2,5 gange højere end hvilestofskiftet. Det svarer til en cykelrytter i Tour de France, der kører op ad de stejleste stigninger"

dyrlæge Peter Raundal, SEGES

kæmpe opgave at passe godt på vores fantastiske, moderne malkekøer, men det kan lade sig gøre," slår han fast og opfordrer til, at man lader sig inspirere af hinanden, og bruger alle de hjælpemidler, der er til rådighed. Det kan fx være plancher til vurdering af halthed, vomfylde, huld og hygiejne, der alle findes på Landbrugsinfo eller video om at spotte de tidlige tegn på sygdom, der findes på www.seges.tv.

Læs også mere om at undgå varmemstress i artiklen "Undgå varmemstressede køer."

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Tip til tavlemødet:

Tjek risikoen for varmemstress med THI-indeks

Med dette nummer af KvægNyt får du en oversigt over THI-indekset. Det viser risikoen for varmemstress i forhold til temperaturen og luftfugtigheden. Brug den på tavlemødet til en snak om varmemstress. Og hæng den op på tavlen, så i sommeren igennem holder fokus på varmemstress.

Effekt af gylle bragt ud på sort jord i februar

Hovedparten af den udbragte ammoniumkvælstof fra februar ser ud til fortsat at være i jorden. Majs på grovsandet jord kan dog få brug for 30-40 kg kvælstof i juni.

Opbevaring af gylle var i vinter en stor udfordring for mange. Nogle landmænd valgte derfor at udbringe en mindre mængde gylle på arealer, hvor der skulle sås majs eller vårbyg, da der endelig kom enkelte dage, hvor man kunne færdes med gyllevognen i februar.

Selv på sandjord er risikoen for at tabe noget af den udbragte kvælstof begrænset, men netop i år fortsatte den rekordmæssige regn til et stykke ind i marts. Det øger naturligvis risikoen for kvælstofudvaskning, og det rejser spørgsmålet, om der kan være behov for at supplere med ekstra kvælstof i handelsgødning for at kompensere for et eventuelt tab.

Helt nye målinger

SEGES har i samarbejde med LandboSyd og Sønderjysk Landboforening foretaget en række N-min-målinger på arealer på sandjord, hvor dele af marken har fået tilført gylle i februar. Målingerne er udført i marts, efter at regnen ophørte, og de er udført parvis, så der fra samme mark er både målinger fra områder af marken, der har fået gylle og ikke har fået gylle. Forskellen i N-min-indholdet mellem de to områder antages at svare til den forventede

effekt af gyllen. Normalt vil man antage, at al ammoniumkvælstof i gylle, som nedfældes eller nedpløjes i foråret, kan udnyttes af afgrøden.

Eftergødskning på grovsandet jord

Målingerne tyder på, at 60-100 pct. af den udbragte ammoniumkvælstof fortsat er i jorden efter den store mængde nedbør. I nogle tilfælde er der tabt op til 30-40 kg plantetilgængeligt kvælstof pr. ha ved udvaskning. Risikoen for tab er formentlig størst på grovsandet jord, hvor nedbøren er størst, og hvor der ikke er anvendt nitrifikationshæmmer.

Majs- og vårsædsavlere på sådanne arealer bør derfor være ekstra opmærksomme på, om afgrøden senere på året kommer til at mangle kvælstof, og om nødvendigt tilføje 30-40 kg kvælstof som eftergødsning senest omkring stadium 30 (lige før strækning) i vårbyg, eller når majsen er ca. 20 cm høj i juni måned. Husk dog, at der skal være plads i bedriftens kvælstofkvote. Tag eventuelt en snak med din planteavlskonsulent, inden du beslutter dig for eftergødsning.

/ TORKILD BIRKMOSE, SEGES

Foto: SEGES

Webinar om koens sygdomstegn

Dyrlæge Peter Raundal, SEGES, holder to gratis webinarer, der klæder dig endnu bedre på til at genkende koens allerførste tegn på sygdom.

Tirsdag den 12. maj kl. 11.00 på dansk.

Tilmelding på www.seges.tv/live/62509979

Torsdag den 14. maj kl. 11.00 på engelsk.

Tilmelding på www.seges.tv/live/62510054

Sæt allerede nu X i kalenderen.

Angus er et godt alternativ ved krydsning

Anguskrydsninger giver færre kælvningsproblemer, 1 pct. lavere kodødelighed end renrace Holstein kælvninger og en bedre slagteafregning.

Resultater fra fem slagtekalvebesætninger viser en fornuftig produktionsøkonomi ved at anvende Angus i stedet for renrace Holstein-tyrekalve.

Betydning for slagtekalveproducenten

Når man udskifter Holstein-tyrekalve med Anguskrydsninger (50 pct. tyre og 50 pct. kvier), viser en analyse af data fra de fem besætninger:

- 8 pct. højere godkendelse til Dansk Kalv
- Samme bruttotilvækst pr. dag
- 20 gram højere nettotilvækst pr. dag
- 2 - 2½ formklasser højere klassificering og dermed en højere afregningspris på slagteriet.

Desuden viser tidligere analyser, at dødeligheden i opdrætsperioden hos Anguskrydsningerne er 0-1 pct. højere end hos Holstein-tyre. For slagtekalveproducenten har Anguskrydsninger samlet set bedre produktionsegenskaber og dermed et større økonomisk potentiale end Holstein-tyrekalve i opfedningsperioden.

Betydning for mælkeproducenten

Når du udskifter Holstein-tyrekalve med Anguskrydsninger (50 pct. tyre og 50 pct. kvier), viser tidligere analyser, at du får:

- 1,5 pct. flere levendefødte kalve hos ældre køer. Angus viser det klart bedste resultat blandt kødkvægsracerne

- Kalve, der vejer det samme eller er tungere ved salg til slagtekalveproducenten
- Næsten 1 pct. lavere kodødelighed end ved renrace Holstein kælvninger. Angus er klart bedst blandt kødkvægsracerne i forhold til kodødelighed og svagt bedre end renrace Holstein kælvninger for Holstein.

Fagligt input fra slagtekalveproducenten skaber stor værdi

Vi sikrer forretningen og får fagligt input, fortæller to mælkeproducenter om leverandørmøder hos deres aftager af tyrekalve.

For Karl Nielsen og Søren Pedersen er et leverandørmøde hos deres aftager af tyrekalve et led i at optimere forretningen. Derfor hiver de gerne en halv dag ud af kalenderen, når slagtekalveproducent Rasmus Alstrup inviterer.

"En god mulighed for faglig opdatering," fortæller Søren Pedersen fra Ringkøbing, der leverer ca. 100 kalve til Rasmus Alstrup årligt.

"Slagtekalveproducenter undersøger mange ting, som også kan komme os til gavn. Fx havde de undersøgt noget om vacciner. Det kan også være om holdopdeling og mælkefodring. Hvis det gavner tilvæksten hos deres tyrekalve, hjælper det helt sikkert også mine kviekalve," forklarer han.

"Slagtekalveproducenter undersøger mange ting, som også kan komme os til gavn."

Søren Pedersen, mælkeproducent

45 mælkeproducenter inspirerede hinanden og hørte faglige indlæg til leverandørmøde hos deres slagtekalveproducent. Foto: SEGES

Dialog om fremtiden

På forårets leverandørmøde afslørede Rasmus Alstrup, at kødkvægskrydsninger med stor sandsynlighed bliver de eneste dyr i hans stalde om tre-fem år. Og han gennemgik hvilke tyre, han giver den bedste afregning for.

"Jeg tog hjem og gennemgik vores tyreliste. Den tyr, vi bruger mindst, er den, han giver mest for. Så det vil vi da straks ændre på," siger Søren Pedersen.

For økologisk mælkeproducent ved Torsted, Karl Nielsen er et godt samarbejde med slagtekalveproducenten helt nødvendigt for at sikre sin forretning fremover.

"Vi kunne godt få Rasmus' fremtidsplaner og krav på mail eller et stykke papir. Men det er meget bedre, at han orienterer om det på et møde, hvor vi kan få lov til at stille spørgsmål og få en dialog om fremtiden. Ellers kan vi risikere at stå med et produkt, ingen vil have," siger Karl Nielsen, der inseminerer 55 pct. af sine køer med kødkvæg.

Rasmus Alstrup holder leverandørmøde næsten hvert år. Ved mødet dette forår var i alt 45 deltagere, da mange tager deres kalvepassere med, og det giver noget ganske særligt.

"Når vi mødes 45 mennesker, inspirerer vi hinanden og hører hinandens erfaringer. Denne gang snakkede vi meget om krydsningskalve, og så kunne folk jo dele deres erfaringer med forskellige racer," fortæller han.

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Krydsningskalve, uanset faderes race, vil altid forbedre produktionsøkonomien for slagtekalveproducenten i forhold til renracede Holstein-tyrekalve. Foto: SEGES

For mælkeproducenten giver Anguskrydsninger således færre problemer omkring kælvning end Holstein-tyrekalve og indbringer en højere salgspris, fordi de har bedre produktionsegenskaber for slagtekalveproducenten.

Anguskrydsninger giver en større kage at dele

Ovenstående har selvfølgelig betydning for produktionsøkonomien. Data fra de fem slagtekalvebesætninger viser, at Anguskrydsninger har en merværdi i opdrætsperioden på omkring

600 kr. for en krydsningstyr og 100 kr. mere for en krydsningskvi i forhold til en Holstein-tyr. Oveni i denne merværdi, som kommer til udtryk hos slagtekalveproducenten, kommer værdien af færre dødfødte kalve og lavere kodødelighed, som kommer til udtryk hos mælkeproducenten. Angus er derfor særligt egnet for de mælkeproducenter, som ikke tidligere har været interesseret i at anvende kødkvæg.

SEGES har udviklet et afregningsmodul i DMS, som giver mælke- og slagtekalveproducenter en objektiv og fair afregning. Som udgangspunkt deles merværdien ligeligt mellem parterne.

/RASMUS S. STEPHANSEN, KEVIN BYSKOV, ANDERS FOGH, KRESTEN JOHANSEN OG PER SPLETH, SEGES

Tabet af energi er meget lille ved almindelig, god ensilering og kan langt fra betale for et ensileringsmiddel. Foto SEGES

midler som forsikring, så bed dem udlevere forsikringsbetingelserne og udbed dig et overblik over erstatningernes størrelse ved eventuelle tab af ensilage og/eller foder-værdi.

Ensileringsmidler koster på din bundlinje

Der sælges for mange ensileringsmidler baseret på forsøg i syltetøjsglas. Hold fokus på godt håndværk og rettidighed ved ensilering.

Der er mange argumenter på bordet, når udbydere af ensileringsmidler forsøger at få mælkeproducenter til at købe ensileringsmidler. Salgsargumenterne er ofte baseret på laboratorieforsøg uden relation til virkeligheden og overvurderede effekter. Helt generelt skal man ikke bruge ensileringsmidler, undtagen i særlige situationer.

Grundlaget bag markedsføringen er problematisk fordi:

1. Ensileringsmidler godkendes i EU baseret på forsøg i syltetøjsglas. Problemet er, at det er alt for nemt at vise effekter af ensileringsmidler i disse test, og der er ingen garanti for, at effekterne kan overføres til din ensilagestak.
2. Effekt på såkaldt tørstof og proteinværdi fremføres ofte som argument for at købe ensileringsmidler til græs. Effekterne, der opnås i syltetøjsglas, overvurderer effekterne i praksis, og det såkaldte tørstof og proteinværdi overvurderer tabet ved ensilering. Tabet af energi er meget lille ved almindelig, god ensilering og kan langt fra betale for et ensileringsmiddel.
3. Køb af et ensileringsmiddel er ikke en forsikring, som det ofte hævdes. Næste gang nogen forsøger at sælge dig ensilerings-

God ensilering er tilstrækkeligt

Ensilering er konservering af foder, og vellykket ensilering bevarer ædelyst og foderværdi samtidig med, at uønsket vækst af gær, skimmel, aerobe bakterier og visse fordærvelsesbakterier, fx clostridier, minimeres. Ensileringsmidler kan derfor komme på tale i det tilfælde, at der er behov for at øge stabiliteten af ensilagen eller forhindre uønsket vækst af særligt problematiske mikroorganismer. Problemerne opstår særligt, når ensilagen er for våd eller for tør, eller hvis der mangler sukker til mælkesyrebakterierne. Ensileringshåndværket handler primært om at høste en ensilerbar afgrøde med passende tørstof (32 til 35 % tørstof), pakke materialet godt og sikre en stærk luft- og vandtæt afdækning. Husk altid at tage en snak med din fodrings- eller grovfoderrådgiver, inden du køber et ensileringsmiddel. Der vil oftest være mange penge at spare.

/NIELS BASTIAN KRISTENSEN, SEGES

Tjener du 400.000 kr. på grovfoderproduktionen?

En gennemsnitsbedrift med 250 årskøer tjener 400.000 kr. på grovfoderproduktionen, hvis den er blandt de 5 pct. bedste med en fremstillingspris på 90 øre pr. FEN.

Forskellen i fremstillingsprisen på grovfoder er enorm.

Den foreløbige fraktanalyse viser en spredning fra ca. 90 til 160 øre pr. foderenhed. Og det har, som bekendt, en kæmpe indflydelse på bedriftens samlede resultat.

Eksempel:

Den gennemsnitlige 'anvendte fremstillingspris', altså 'salgsprisen' på grovfoder fra marken til stalden, ligger på 114 øre pr. FEN. En gennemsnitlig mælkeproducent med 250 årskøer tæt på 50 pct. fraktilen har en fremstillingspris på 117 øre pr. FEN. Han ligger altså lidt over den

Grovfoder Konventionel sandjord u. vanding

Foreløbig fraktanalyse baseret på 253 bedrifter	Stærk konkurrenceevne				Stort forbedringspotentiale						
	5%	10%	25%	33%	40%	50%	60%	67%	75%	90%	95%
Fraktill	5%	10%	25%	33%	40%	50%	60%	67%	75%	90%	95%
Udbytte pr. ha majs til helsæd, FEN	12.723	12.074	11.410	11.121	11.000	10.667	10.372	10.169	10.000	8.801	8.374
Udbytte pr. ha sædskiftegræs, FEN	11.564	10.997	10.000	9.509	9.298	9.000	8.681	8.487	8.000	7.000	6.227
Fremstillingspris øre pr. FEN	90,6	94,8	106	109	112	117	122	126	132	147	159
Stykomkostninger ialt	1.783	1.913	2.131	2.240	2.298	2.394	2.504	2.616	2.705	3.024	3.200
Maskinomk. inkl. arbejde pr. ha	5.067	5.436	6.194	6.432	6.638	7.016	7.242	7.462	7.797	8.727	9.228
Øvrige omkostninger pr. ha	510	569	704	784	824	935	1.039	1.091	1.193	1.459	1.634
Jordleje fratrukket EU-støtte pr. ha	-895	-518	183	472	675	955	1.258	1.423	1.618	2.348	2.875
Resultat, driftsgren	2.369	1.895	956	535	248	-137	-584	-985	-1.504	-2.659	-3.609

'anvendte fremstillingspris' og vil konstatere et mindre underskud i driftsgrenen 'Grovfoder' på omkring 50.000 kr.

Laver han derimod grovfoderet lige så billigt som de 5 pct. med den laveste fremstillingspris (90 øre pr. FEN), vil han opnå et overskud på ikke mindre end ca. 400.000 kr. på grovfoderproduktionen. Mens en gennemsnitsbedrift med en fremstillingspris på grovfoder på 160 øre pr. FEN får et underskud på grovfoderproduktionen på svimlende 750.000 kr.

Disse resultater vil naturligvis slå igennem på den samlede bundlinje for bedriften.

En tredjedel af mælkens fremstillingspris

Grovfoder udgør op mod 30 pct. af den samlede fremstillingspris på mælk og bør derfor have stor opmærksomhed. Hver eneste øre sparet går lige på bundlinjen. For eksempel giver et fald i fremstillingsprisen på 10 øre pr. FEN en positiv påvirkning af driftsresultatet på omkring 165.000 kr. for en gennemsnitsbedrift med 250 årskøer. Og da det er lige nu, jagten på hver eneste øre går ind, vil jeg gerne ønske dig en rigtig god grovfoderaesøn.

/OVE LUND, SEGES